

De Goede Week

De Goede Week begint met: **Palm- of Passiezondag.**

De beelden zijn afgedekt met parse doeken. Dit om te komen tot verinnerlijking.

Palmzondag heeft niet voor niets ook de naam: Passiezondag. Het voorteken van Christus' koninklijke triomf en de aankondiging van zijn lijden en sterven worden met elkaar verbonden.

De liturgische kleur van Palmzondag is rood, kleur van het Bloed van de martelaar Jezus

De viering van Palmzondag bestaat uit twee delen:

- 1 De Palmliturgie waarbij de herdenking van de intocht van de Heer in Jeruzalem plaatsvindt; de palmtakken worden gewijd, het evangelie over de intocht wordt voorgelezen, na het uitreiken van de palm wordt een processie gehouden. Iedereen wordt uitgenodigd zich aan te sluiten en in geloof de Heer, onze Koning toe te juichen. Het palmtakje nemen we mee naar huis en steken het achter het Kruisbeeld. Jezus, de gekruisigde is onze Koning. De palmtakken die overblijven worden verbrand tot as voor aswoensdag volgend jaar.
- 2 Na de processie begint het tweede deel: de Eucharistieviering met het openingsgebed, de lezingen en het voorlezen van het Lijdensverhaal en de dienst van de Eucharistie.

Achtergrondinformatie bij het evangelie

Voor de laatste keer in zijn leven gaat Jezus naar Jeruzalem. Hij weet dat Hij daar veel zal moeten lijden en dat Hem daar een vreselijke dood te wachten staat. Maar Jezus ziet verder, over de grens van leven en dood heen. Hij ziet dat de belangrijke taak die Hij op zich genomen heeft, tot voleinding zal komen. Hij zal de mensen verlossen door zijn leven voor hen te geven. Jezus wordt door de mensen binnengehaald als een koning. Maar Hij is geen koning zoals wij ons dat voorstellen en al helemaal geen koning zoals in die tijd de gewoonte was. Een koning was toen een absolute heerser, die iedereen zijn wil oplegde, vaak op een meedogenloze manier. Hij was iemand die veel rijkdommen bezat en die altijd op zijn wenken bediend wilde worden. Hij zou zeker geen ezel als vervoersmiddel gekozen hebben maar eerder een kameel met een baldakijn boven zijn hoofd. Misschien zouden mensen hem zelfs gedragen hebben (op een draagstoel). Jezus, gezeten op een ezeltje, lijkt in niets op zo'n koning. Jezus is niet in de wereld gekomen om gediend te worden. Hij kwam juist om ons te dienen, te helpen, te bevrijden. Hij is niet rijk, maar leeft juist heel sober. Hij is niet hooghartig, maar vriendelijk en bescheiden. Hij legt ons niet zijn wil op, maar nodigt ons uit om met Hem mee te gaan. Hij laat ons vrij. Uit eerbied voor Hem spreiden de mensen hun mantels uit over de straat. In die tijd was dit een vorstelijk eerbetoon. Vele Joden zagen Jezus dus echt als de lang verwachte koning uit de stam van David.

“Hosanna” Oorspronkelijk betekent dit: “Alstublieft, red ons, help ons.” De mensen juichen ook: “Gezegend hij die komt in de naam van de Heer!”, een tekst uit psalm 116, een psalm die veel bij joodse feesten wordt gebruikt. (Een deel van deze teksten bidden wij ook in het Heilig, heilig ..)

De mensen begrijpen nog niet dat Jezus een hele andere koning zal zijn dan zij voor ogen hebben... Een Koning die nu bejubeld wordt maar over een aantal dagen bespot en op een kruis genageld.

Boeteviering:

Tijdens deze week wordt een boeteviering gehouden om de afzonderlijke gelovigen als de gehele christengemeenschap voor te bereiden op een zo volledig mogelijke deelname aan het paasmysterie. Deze viering moet vóór het paastridium plaatsvinden en mag niet onmiddellijk aan de avondmis van Witte Donderdag voorafgaan.

Direct hierna is er gelegenheid tot een persoonlijke belijdenis en absolutie. Generale absolutie is in Nederland niet toegestaan buiten de door het recht voorziene noodgevallen.

Woensdag in de Goede Week. (liturgische kleur wit)

Tijdens een Eucharistieviering op woensdag in de Goede Week worden de oliën gewijd voor alle parochies van het bisdom. In ons bisdom vindt dit plaats in Apeldoorn omdat het een centraal gelegen plaats in het aartsbisdom is. De viering vindt in de avonden plaats. De avond hoort reeds bij de volgende dag.

Na de preek volgt de 'hernieuwing van de beloften van trouw' ten overstaan van de bisschop en het gelovige volk door alle aanwezige priesters.

- De bisschop vraagt de priesters om hun tijdens hun priesterwijding uitgesproken belofte op deze dag, waarop herdacht wordt dat Christus de apostelen deelgenoot maakte aan zijn Priesterschap, opnieuw te herhalen.
- De priesters wordt gevraagd de binding met de Heer steeds meer te beleven en op Hem te gelijken door niet zichzelf te zoeken, maar zich te blijven inzetten voor datgene waartoe zij zich verbonden hebben.
- De priesters wordt gevraagd betrouwbare beheerders van Gods geheimen te blijven en deze uit te dragen in de prediking van het Woord, de Eucharistie en andere liturgische vieringen.
- Aan de gelovigen wordt gevraagd om voor de priesters te bidden, dat God hun zijn gaven overvloedig blijft schenken om hen te bevestigen in de dienst van de hogepriester Christus en dat zij het gelovige volk naar de bron van het leven leiden.
- De bisschop vraagt de gelovigen te bidden, dat hij het bisschopsambt naar beste vermogen mag blijven vervullen en hij zich bewust blijft dat hij de plaats van Christus mag blijven innemen onder het volk, n.l. de leidsman en dienaar van allen.

De oliënwijding: Er worden drie grote tinnen kannen naar voren gebracht.

Allereerst wordt de ziekenolie gezegend, te gebruiken bij de ziekenzalving. De olie bestaat uit zuivere olijfolie.

Dan de zegening van de olie voor de geloofsleerlingen, de catechumenen. Het is de olie die gebruikt wordt bij de zalving die de doopleerlingen ontvangen zodat zij gesterkt worden om hun weg naar hun doopsel goed af te leggen. D.i. ook zuivere olijfolie.

Als laatste wordt het Chrisma gewijd. Dit is de belangrijkste olie en wordt gebruikt bij het Doopsel, Vormsel en Priesterwijding. Ook bij de wijding van bijzondere liturgische voorwerpen zoals het altaar, de kelk en de kerkklok. De zalving met het Chrisma maakt ons tot dragers van de naam 'christen' Zo worden wij volgelingen van de Gezalfde bij uitstek, Christus. Om chrisma te bereiden wordt aan zuivere olijfolie een geurende balsem toegevoegd. In ons bisdom wordt voor deze balsem cypres, rozemarijn en geranium gebruikt.

Symbolische betekenis:

Verkiezing: in het O.T. wordt de koning gezalfd, d.w.z. dat hij uitverkoren is.

De apostelen zalfden reeds vele zieken zie Mc.6,13.

Met de zalving wordt men volledig doordrongen, zalving heeft gevolgen voor de rest van je leven, voor het hele zijn van een mens.

Wijding: Met het wijden van de olie wordt deze geheiligd en kan (mag) deze niet meer voor profane doelen gebruikt worden.

Na de Chrisma-mis wordt de olie in 3 verschillende glazen potjes gedaan. Voor iedere parochie:

Het potje met een esculaap is bestemd voor de ziekenzalving.

Het potje met de duif is voor het H.Chrisma.

Het potje met het boek voor de olie voor de geloofsleerlingen.

WITTE DONDERDAG (avondmis)

Begin van het Paastridium De liturgische kleur is wit.

Op Witte Donderdag vieren we het laatste Avondmaal waarbij Jezus op de avond voor zijn lijden en sterven de Eucharistie heeft gegeven en het priesterschap heeft ingesteld door de apostelen de opdracht te geven: Blijft dit doen om Mij te gedenken.

De Witte Donderdag viering bestaat uit vier onderdelen:

I Openingsriten en dienst van het Woord

Voor de eerste keer in de Veertigdagentijd wordt het Gloria weer gezongen. Tijdens het Gloria luiden de klokken. Daarna blijven ze stil tot de Paaswake. De eerste lezing herinnert aan het Joodse Pascha (zie Exodus 12, 1-8. 11-14). In de tweede lezing vertelt Paulus over de instelling van de Eucharistie (1 Korinthiërs 11, 23-26). In het evangelie horen we het verhaal van de voetwassing (Johannes 13, 1-15).

II Voetwassing

Zoals Jezus bij zijn apostelen de voeten heeft gewassen, zo gaat de priester dit nu ook doen. De priester legt zijn kazuifel af en wordt geassisteerd door assistenten die een waterkan, een waterbekken en een handdoek dragen. Dan wast hij bij twaalf “apostelen” de voeten.

Op deze dag wordt er geen geloofsbelijdenis gebeden.

III Dienst van de Eucharistie

Hierbij is een uitgebreide gavenprocessie. Bij de collecte benadrukken we dit door zelf onze gaven naar voren te brengen.

IV Overbrenging van het heilig Sacrament

Na de communie wordt het heilig Sacrament in de ciborie in processie naar de dagkapel gebracht. Het is een uitnodiging tot stille en verlengde verering van dit wonderbaarlijk sacrament dat op deze dag is ingesteld. Bovendien denken we eraan dat Jezus, hoewel nog aanwezig, op weg gaat naar de Hof van Olijven. Na de overbrenging gaat de priester naar de sacristie en komen de acolieten en misdienaars terug naar het hoofdaltaar om dat te ‘ontbloten’ om de verlatenheid van Jezus visueel te maken. Het geheel kale priesterkoor maakt heel krachtig zichtbaar en voelbaar dat we nu overgaan tot het herdenken van Jezus’ lijden en sterven.

(Bij ons kunnen we de Heer tot 22.00u. aanbidden in de dagkapel, in stilte bij Hem zijn. Hierna gaat ons Heer naar het tabernakel uit de schuilkerk in de sacristie.)

Goede Vrijdag. Liturgische kleur Rood

Goede Vrijdag geldt voor de gehele kerk als een verplichte vasten- en onthoudingsdag. Op Goede Vrijdag en Paaszaterdag (overdag) wordt de Eucharistie in het geheel niet gevierd, omdat de liturgische herdenking van het lijden en sterven van de Heer binnen het Paastriduum zelf al sacrament van het Kruisoffer is. Wel kan de Eucharistie naar zieken gebracht worden.

Het verdient aanbeveling de lezingendienst en het morgengebed van de kerk met deelname van het volk in de kerk te vieren. Hier doen we dat in de dagkapel, deze is helemaal kaal. De stoelen staan in koor opgesteld.

Rond drie uur in de middag bidden we samen de kruisweg. Een kruisweg is geen vervanging voor de liturgie van Goede Vrijdag. Deze dag is de plechtigheid van de herdenking van het lijden en sterven van de Heer de belangrijkste viering.

Herdenking van het lijden en sterven van de Heer.

Het is de bedoeling dat het altaar en het priesterkoor nog steeds helemaal kaal zijn, zonder kleden, kaarsen, bloemen of kruisbeeld. De priester en misdienaars komen in stilte binnen en gaan gedurende enkele stille ogenblikken helemaal plat ter aarde voor het altaar. Dit gebaar drukt zowel de vernedering van de 'aardse mens' als de droefheid en de smart van de kerk uit. Hierna spreekt de priester een speciaal gebed voor deze dag uit. Daarna begint het eerste onderdeel van deze viering:

I Dienst van het Woord

De eerste lezing uit de profeet Jesaja voorspelt hoe Jezus verwond wordt voor onze zonden (zie Jes. 52, 13 – 53, 12). De tweede lezing vertelt hoe Jezus voor ons heil gehoorzaam is geweest tot de dood. (zie Hebrëen 4, 14-16; 5, 7-9). Het evangelie vertelt het lijdensverhaal volgens de evangelist Johannes. Hierna volgt de homilie / preek.

De dienst van het Woord wordt afgesloten met een aangepast gebed van de gelovigen voor de Goede Vrijdag. Er zijn tien verschillende voorbeden voor de kerk, de niet-gelovigen, de joden etc. die steeds door de priester met een kort gebed afgesloten worden.

Na de dienst van het Woord volgt de:

II Kruisverering

De priester (of diaken) haalt het kruis dat bedekt is met een paarse doek, op. De priester zingt of zegt daarbij drie keer terwijl hij het kruis laat zien en steeds één deel van het doek eraf haalt; Zie het hout van het kruis, waaraan de Verlosser van de wereld hing. Allen antwoorden dan: Komt, laten wij aanbidden. Hierna wordt het kruis op een standaard geplaatst. Iedereen wordt vervolgens uitgenodigd om uit dankbaarheid en eerbied voor Jezus' Kruisdood naar voren te komen om te knielen voor het kruis, Jezus voeten op het kruis te kussen of bloemen bij het kruis te leggen. We geven uitdrukking aan onze liefde en ons respect voor Jezus. Tijdens de Kruisverering worden passende liederen gezongen.

Na de kruisverering volgt het derde onderdeel van deze plechtigheid:

III Heilige Communie

De altaardwaal, de corporale en het altaarmissaal worden weer op het altaar gelegd. De priester of diaken haalt de ciborie met het H. Sacrament. Twee misdienaars met kaarsen vergezellen hem. Na het bidden van het Onze Vader en Heer, ik ben niet waardig, wordt de communie uitgereikt. Na de communie uitreiking wordt het H.Sacrament weer weggebracht

naar de sacristie. De godslamp bij het tabernakel blijft dan ook gedoofd. De misdienaars ruimen het altaar af. Na een speciaal gebed door de priester verlaten allen in stilte de kerk. Het kruis met de brandende kaarsen blijven staan.

(Een tip: blijf even na afloop achter. Kijk in stilte in de donkere kerk naar het kruis.)

PAASZATERDAG

Op deze stille zaterdag verblijft de Kerk bij het graf van de Heer. Zij ziet terug op zijn lijden en sterven en de tafel des Heren blijft ongedekt. Er wordt overdag geen Eucharistie gevierd totdat na de plechtige wake het ogenblik is aangebroken van de paasvreugde die vijftig dagen lang voortduurt.

Wij kunnen in de dagkapel in stilte mediteren bij de Icoon ‘de nederdaling ter helle’ Jezus is in het dodenrijk maar heeft de sleutels van de overwinning reeds in zijn hand.

De huwelijksviering zal op deze dag geweigerd worden evenals de viering van andere sacramenten met uitzondering van de ziekenzalving en het sacrament van Boete en verzoening.

VERRIJZENIS VAN DE HEER

Liturgische kleur; wit

Paaswake

Volgens een oude traditie in onze kerk, wordt deze nacht wakend doorgebracht ter ere van de Heer.

De paaswake die de Hebreëen eens hebben doorgebracht in afwachting van het voorbijgaan van de Heer die hen uit de slavernij van Farao zou bevrijden. Dit werd jaarlijks gevierd. Deze wake was een voorafbeelding van het ware Pasen van Christus, nl. van de nacht van de ware bevrijding. Daarom vindt de Paaswake 's avonds bij voorkeur plaats na het invallen van de duisternis en moet beëindigd zijn vóór de dageraad van de zondag.

De viering bestaat uit vier onderdelen:

- I Plechtige opening met lichtritus; De zegening van het vuur, waaraan de Paaskaars wordt ontstoken. Hierna volgt de paasjubelzang.
- II Dienst van het Woord; belangrijke lezingen uit de heilsgeschiedenis worden gelezen, het Gloria wordt weer gezongen en het Paasevangelie wordt gelezen.
- III Viering van het Doopsel; het doopwater voor het komende jaar wordt gezegend. Eventueel kan er een doop plaatsvinden. Allen worden in deze Paasnacht uitgenodigd hun eigen doopbeloften te hernieuwen.
- IV Dienst van de Eucharistie.

De gelovigen komen samen in de donkere kerk, symbool van de wereld, die zonder Christus duister en troosteloos is. Daar begint het eerste onderdeel:

I Plechtige opening van de wake met de lichtritus

Het Paasvuur wordt in een bakje achterin de kerk aangemaakt. De priester zegent het nieuwe vuur. Dit gaat vergezeld van gebeden. Hierna volgt de voorbereiding van de paaskaars. Deze wordt getekend met een kruis, een alpha en een omega (Christus is begin en einde) en het jaartal. (Gebed missaal blz.102.)

Hierna worden er vijf wierookkorrels in de kaars gestoken de vijf kruiswonden van Jezus. (Gebed missaal blz.103) Hierna wordt de paaskaars ontstoken.

De Paaskaars herinnert aan de vuurzuil die de Joden begeleidde in de nacht, maar voor ons is het het teken van de verrezen Heer. Dan wordt de Paaskaars door de diaken of de priester de kerk in gedragen waarbij drie keer gezongen wordt: Licht van Christus (Lumen Christi). Allen antwoorden dan: Heer, wij danken U (Deo Gratias). De misdienaars delen het Paaslicht in de kerk aan de mensen uit. Allen staan met de brandende kaarsen in de hand wanneer de Paasjubelzang (het Exsultet) gezongen wordt. Een bijzondere taak voor de diaken.

II Dienst van het Woord

In deze nacht nemen we alle tijd om te waken; er zijn negen lezingen waarvan er zeven uit het Oude en twee uit het Nieuwe Testament komen. Deze lezingen geven in vogelvlucht de verhalen van de geschiedenis van God en zijn volk. Het is een samenvatting van wat wij geloven (van onze heilsmysterieën). De lezingen uit het Nieuwe Testament worden altijd gelezen. In uitzonderingsgevallen kan er uit de lezingen van het Oude Testament een keuze van drie lezingen gemaakt worden. De lezing uit Exodus 14 wordt altijd gelezen. Tussen de lezingen is er steeds een gezongen psalm of een kort lied en een gebed door de priester.

Na de laatste lezing uit het Oude Testament worden de kaarsen (door misdienaars) van het altaar aangestoken (en andere kaarsen in de hele kerk) en zet de priester het Gloria in. Tijdens het Gloria worden de klokken en de altaarbel geluid.

Voor het Paasevangelie wordt op plechtige wijze het Alleluia gezongen afwisselend door de priester en de gelovigen.

III Viering van het Doopsel

De priester/diaken en misdienaars gaan naar de doopvont of naar een bekken met water op het priesterkoor. Als er dopelingen zijn, worden deze nu naar voren geroepen. De litanie van alle heiligen wordt gezongen. Hierna wordt het doopwater gezegend door o.a. gebed en het plaatsen van de Paaskaars in het Water (De Paaskaars als teken van de Verrezen Heer) Er kan nu een doopsel plaatsvinden, tevens kan nu de opname in de kerk plaatsvinden (H.Vormsel). Daarna komen de misdienaars om alle kaarsen van de gelovigen weer aan te steken. Allen gaan met de brandende kaars staan voor de hernieuwing van de doopbeloften. Tot slot van dit onderdeel worden allen door de priester besprenkeld met het gezegende water terwijl het Vidi aquam wordt gezongen. Of we worden uitgenodigd ons te tekenen met het pas gewijde water en plechtig een kruisteken te maken..

IV Dienst van de Eucharistie

Dit is het hoogtepunt van de viering. Want de Eucharistie is in de volste zin van het woord paassacrament als gedachtenisviering van het kruisoffer en de aanwezigheid van de verrezen Christus, de voltooiing van de christelijke initiatie en de voorproef van het eeuwig Pasen.

Paaszon­dag

Liturgische kleur wit.

De eucharistieviering wordt met zo groot mogelijke plechtigheid gevierd. De schuldbelijdenis wordt vervangen door de besprenkeling van de gelovigen met het pas gewijde water; intussen wordt het Vidi aquam gezongen. Met dit water worden ook de wijwatervaten bij de ingang van de kerk gevuld.

De Paaskaars blijft bij het altaar staan en tijdens de Eucharistievieringen in de Paastijd aangestoken worden. De Paastijd duurt tot Pinksteren. Na de H.Mis met Pinksteren wordt de Paaskaars gedooft en naar de doopkapel gebracht. De kaars zal bij het H.Doopsel en bij een uitvaart, waar hij staat tussen altaar en de kist van de overledene, aangestoken worden

Het Paasoctaaf duurt acht dagen. Iedere dag in deze week is een hoogfeest. We lezen dan de prachtige verrijzenisverhalen.

Het Paastridium wordt afgesloten met de plechtige vespers.

De viering van het Paastridium is belangrijk voor ons persoonlijke geloof. We worden erdoor vernieuwd en verdiept. Ze helpen ons om in de drukte van ons leven even stil te staan bij het lijden en sterven van Jezus om daarna in grote vreugde en dankbaarheid zijn Verrijzenis te vieren. Deze vieringen geven ook een sterke verbondenheid met de wereldkerk omdat ze over de hele wereld in alle katholieke kerken zo gevierd worden. Laten we deze innerlijke rijkdommen van onze liturgie opnieuw beleven..

Vijftigdagentijd

Vijftig dagen na het Paschafeest (het feest van de uittocht uit Egypte) vierde Israël het Wekenfeest. Het was een vrolijk feest, men dankte God voor de tarweoogst. (Deut.16,9-12) Tijdens dit feest ontvingen de leerlingen van Jezus de Kracht van Gods Geest. Zo werd dit feest ons Pinksterfeest. (In het woord 'Pinksteren', in het Grieks 'Pentekoste' zit ook weer het getal vijftig, de vijftigste dag na Pasen).

De tijd tussen Pasen en Pinksteren is eigenlijk één groot feest. Een tijd waarin wij vieren dat Jezus niet dood is, maar leeft en bij ons is, tot aan de voltooiing van de wereld!

Heel belangrijk in deze periode is het bijbelboek 'De Handelingen der Apostelen'. Dit boek zou als ondertitel kunnen hebben: De Blijde Boodschap van Jezus Christus gaat de wereld door. Lucas vertelt hoe de jonge Kerk van Christus zich steeds verder uitbreidt, tegen de verdrukking in. De apostelen en vooral ook de 'nieuwe' apostel Paulus, maken de opdracht waar die Christus aan zijn leerlingen heeft gegeven: "Jullie zullen Mijn getuigen zijn in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria en tot aan het uiteinde der aarde."(Hand.1,8). Alle eerste lezingen in deze tijd zijn genomen uit deze Handelingen der Apostelen.

Alleluia

In deze tijd klinkt weer de vreugdekreet die in zoveel talen hetzelfde is: Alleluia!